

3. Чернадчук В. Д. Стан та перспективи розвитку бюджетних правовідносин в Україні: [монографія] / В. Д. Чернадчук // – Суми: Університетська книга, 2008. – 456 с.

4. Тимченко Г. В. Теоретико-правові засади ефективності законодавства: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Г. В. Тимченко// – Запоріжжя, 2011. – 20 с.

5. Поленина С. В. Качество закона и эффективность законодательства / С. В. Поленина // [под ред. Я. А. Куник] – М.: Изд-во ИГ и ПРАН, 1993. – 274 с.

УДК 342.9:340.114.3 (043.2)

Миронець О. М., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІЙ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Дослідження теоретичних понять крім їх визначення також потребує здійснення їх класифікації. Єдиного підходу до класифікації функцій адміністративного права на сьогодні немає. Найбільш поширеною є наукова точка зору про поділ функцій цієї галузі права на регулятивну та охоронну (О. М. Миколенко, Ю. М. Козлова та інші) [1, с. 40; 2, с. 391]. На думку Тихомирова Ю. О., вказаний перелік варто доповнити організаційною, захисною і функцією самореалізації прав [3, с. 77-78]. Адміністративне право, як вважає Козлов Ю. М., виконує регулятивну функцію, що проявляється у формі: правовиконавчої, правотворчої (правоустановчої) та правоохоронної [2, с. 10-11]. До вказаного переліку Колпаков В. К., Кузьменко О. В. пропонують додати організаційну [4, с. 41]. На думку Білої Л. Р. та Ківалова С. В., при визначенні адміністративного права необхідно враховувати єдність трьох головних функцій, а саме: а) управлінської (тобто регулювання управлінської діяльності); б) правореалізаційної (реалізація прав і свобод громадян); в) правозахисної (захист порушених прав і свобод громадян) [5, с. 11-12].

Не можна обійти мовчанням точку зору Авер'янова В. Б., який вказує, що головними характеристиками у розумінні адміністративного права мають стати не «управлінська», а тим більше «каральна» його функції, а такі нові функції, як правозабезпечувальна (яка пов'язана із забезпеченням реалізації прав і свобод людини) і правозахисна (яка пов'язана із захистом порушених прав). Саме дві останні функції найповніше відтворюють справжнє суспільне призначення адміністративного права [6, с. 7].

Досліджуючи питання класифікації функцій адміністративного права, на нашу думку, варто звернути увагу на загальнотеоретичні підходи до

здійснення класифікації функцій права. Адміністративне право є однією з галузей права, що зумовлює її зв'язок з загальною теорією права. Питання визначення поняття функцій права, а також здійснення їх класифікації на сьогодні залишається актуальним і відкритим для теоретичних досліджень. Найбільш поширеною серед науковців є позиція про поділ функцій права на загальносоціальні та спеціально-соціальні (юридичні) (В. С. Ковальський, В. М. Синюков, О. Ф. Скакун та інші) [7, с. 4; 8, с. 156-157; 9, с. 225].

На нашу думку, вказаний підхід до класифікації функцій права має глибоке теоретичне підґрунтя, хоча на сьогодні, на жаль, цей аспект не є глибоко дослідженим на науковому рівні. Річ у тім, що право забезпечує життєдіяльність суспільства шляхом здійснення правового впливу та правового регулювання. Вказані поняття не є тотожними як по змісту, по об'єму, так і по механізму реалізації права. На ці відмінності було звернуто увагу Скакун О. Ф., яка чітко вказує, що правовий вплив здійснюється за допомогою системи неюридичних засобів: ідеологічних, психологічних, інформаційних та ін. У правовому ж регулюванні право реалізується через його механізми – систему правових засобів: норми права, правовідносини, акти реалізації та застосування норм права та ін. Правовий вплив не завжди має точний юридичний захід (крім норм права, він містить у собі інші соціальні засоби і форми впливу на поведінку людей), тоді як у правовому регулюванні він є обов'язковим (регулювання відбувається за допомогою певної правової норми). Предмет правового впливу ширший за предмет правового регулювання – його складають відносини, які не регулюються правом, але на які поширюється дія права. Тобто правовий вплив – це взятий у єдності та різноманітті весь процес впливу права на суспільне життя, свідомість і поведінку людей за допомогою як правових, так і неправових засобів. Проте правовим регулюванням є здійснюване державою за допомогою права і сукупності правових засобів упорядкування суспільних відносин, їх юридичне закріплення, охорона і розвиток [9, с. 488-490].

На основі аналізу вказаного вище, можна зробити висновок, що право, здійснюючи правовий вплив та правове регулювання, виконує загальносоціальні та спеціально-юридичні функції права. Зважаючи на те, що адміністративне право входить до галузей права, то його норми також здійснюють дві вказані вище групи функцій права. Специфіка кожної галузі права, яка пояснюється власним предметом та методом правового регулювання, зумовлює особливості як загальносоціальних, так і спеціально-юридичних функцій права на рівні тієї чи іншої галузі права.

На нашу думку, доцільно здійснити класифікацію функцій адміністративного права на загальносоціальні (юридичні) та спеціально-юридичні. Останні варто розкривати через регулятивну та охоронну. До

загально-юридичних мають буди віднесені такі, як-от: виховна, оціночно-орієнтаційна, інформаційна, пізнавальна.

Література

1. Миколенко О. М. Функції адміністративного права / О. М. Миколенко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2012. – № 4. – С. 39-42.
2. Козлов Ю. М. Административное право: учебник / Ю. М. Козлов. – М.: Юристъ, 1999. – 320 с.
3. Тихомиров Ю. А. Курс административного права и процесса / Ю. А. Тихомиров. – М.: Юринформцентр, 1998. – 798 с.
4. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.
5. Ківалов С. В. Адміністративне право України: навчально-методичний посібник / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. – 2-е вид., перероб. і доп. – Одеса: Юридична література, 2002. – 312 с.
6. Адміністративне право України: підруч.: в 2 т. / ред. В. Б. Авер'янов. – К.: Юридична думка, 2004. – Т. 1: Загальна частина. – 584 с.
7. Ковальський В. С. Функції права: поняття, джерела, динаміка / В. С. Ковальський // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 2. – С. 3-10.
8. Теория государства и права: курс лекций / ред. Н. И. Матузов и А. В. Малько. – М.: Юристъ, 1997. – 672 с.
9. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник / О. Ф. Скакун. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.

УДК 343.211.2

Мудриєвська Л. М., к.філос.н., к.ю.н., доцент,
Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара,
м. Дніпропетровськ, Україна

ІСТОРІЯ СЛОВ'ЯНСЬКОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА В ПРАЦЯХ Ф. В. ТАРАНОВСЬКОГО

Історія слов'янського права в Україні повно і досконало почала досліджуватися з середини ХІХ сторіччя. Найбільш видатними дослідниками цієї тематики стали такі відомі науковці, як Ф. Ф. Зігель, Ф. І. Леонтович, Є. В. Спекторський, Ф. В. Тарановський та інші. Саме Ф. В. Тарановського вважають засновником школи дослідників сербського права, особливо середньовічного періоду. Своїми дослідженнями автор довів, що слов'янське право є невід'ємною частиною європейського права і увібрало в себе всі ті досягнення, які притаманні європейській правовій спільноті.